

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

žalobkyně: **MR TRUST s.r.o.**, IČO: 25619098,
sídlem Pařížská 130/26, 110 00 Praha 1,

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**,
sídlem Vršovická 1442/65, 100 00 Praha 10,

za účasti osob

zúčastněných na řízení: **I) Přátelé přírody Krušných hor, z. s.**, IČO: 05227551,
sídlem Wiesenhalova 1034/6, 155 00 Praha 5,

II) Krušno z.s., IČO: 22854428,
sídlem Výsluní 147, 431 83 Výsluní,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2019, č. j. MZP/2019/530/1133,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva životního prostředí ze dne 10. 9. 2019, č. j. MZP/2019/530/1133, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, Odboru životního prostředí a zemědělství, (dále jen „krajský úřad“) ze dne 1. 4. 2019, č. j. KUUK/41470/2019/ZPZ, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jehož výrokem A) krajský úřad žalobkyni jakožto žadatelce podle § 56 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody“) v souvislosti s realizací záměru „Realizace VTE Přísečnice“ nepovolil výjimku ze zákazů ze základních ochranných podmínek dle § 50 zákona o ochraně přírody, a to škodlivého zásahu do přirozeného vývoje druhů – rušení, ničení a poškozování jimi užívaných sídel u zvláště chráněných druhů: křepelka polní (*Coturnix coturnix*), chrástal polní (*Crex crex*) a sluka lesní (*Scolopax rusticola*). Tyto druhy jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství ve smyslu § 56 zákona o ochraně přírody. Současně žalobkyně navrhla, aby soud žalovanému uložil povinnost nahradit jí náklady soudního řízení.

Žaloba

2. Žalobkyně uvedla, že záměr se týká projektu výstavby větrných elektráren (aktuálně 2 VTE o maximálním výkonu 4 MW) v Krušných horách, který je umístěn v blízkosti vodní nádrže Přísečnice a obce Kryštofovy Hamry a na okraji ptačí oblasti Novodomske rašeliniště – Kovářská. Dne 9. 8. 2010 vydal Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, k záměru souhlasné stanovisko EIA. Platnost souhlasného stanoviska byla následně rozhodnutím krajského úřadu ze dne 20. 8. 2015, č. j. 829/ZPZ/2008, prodloužena do 9. 8. 2020. Žalobkyně namítala, že podmínky § 56 zákona o ochraně přírody byly splněny ve vztahu ke všem dotčeným druhům [nejen ve vztahu ke koprníkovi štětinolistému, čmelákovi a otakárkovi fenyklovému, u nichž krajský úřad její žádosti ve výroku B) prvostupňového rozhodnutí za splnění stanovených podmínek vyhověl], což v průběhu správního řízení řádně doložila.
3. Ohledně existence veřejného zájmu na výstavbě větrných elektráren žalobkyně citovala rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2017, č. j. 2 As 207/2016-46, s tím, že veřejný zájem na výstavbě obnovitelných zdrojů trvá i nadále, resp. je neustále posilován. V prosinci 2018 vstoupila v rámci balíčku předpisů k tzv. „čisté energii“ v platnost Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, podle které bude muset Evropská unie v roce 2030 pokrývat 32 % své spotřeby energie z obnovitelných zdrojů. V případě České republiky se v této souvislosti předpokládá navýšení podílu obnovitelných zdrojů na nejméně 21 %, s ohledem na postoj Evropské komise pak spíše na 22 – 23%. To bude předpokládat realizaci celé řady nových projektů. Popsala také, že splněny navíc nebyly dílčí cíle zajišťující vyváženost jednotlivých zdrojů týkající se instalovaného výkonu větrných elektráren v České republice pro rok 2018 a pro splnění cíle stanoveného na rok 2030 bude nutné aktivovat všechny dostupné zdroje.
4. Není tedy pochyb, že prostřednictvím projektu VTE Přísečnice je realizován veřejný zájem. Správní orgány jej však – ačkoli je jednoznačně identifikován v judikatuře Nejvyššího správního soudu – podle žalobkyně bagatelizovaly a naopak nadhodnotily veřejný zájem na ochraně zvláště chráněných druhů. Veřejný zájem na realizaci projektu podle nich nebyl naléhavý, neboť celkový cíl pro rok 2020 ohledně podílu obnovitelných zdrojů je již naplněn; k cíli pro rok 2030 se pak žalovaný vyjádřil v tom smyslu, že tento Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

bude plněn průběžně. Přitom však podle žalobkyně žalovaný zcela pominul její argumentaci, podle které Státní energetická koncepce výslovně stanoví jako strategickou prioritu „*vyvážený mix primárních energetických zdrojů i zdrojů výroby elektřiny založený na jejich širokém portfoliu, efektivním využití všech dostupných tuzemských energetických zdrojů...*“, což se následně promítá i v Národním akčním plánu, který stanovil samostatné cíle pro jednotlivé zdroje obnovitelné zdroje. Žalovaný tedy při svém hodnocení nevzal v úvahu, zda jsou splněny dílčí cíle zajišťující vyváženost využití jednotlivých zdrojů. V oblasti větrné energie přitom národní cíl stanovený k roku 2018 splněn nebyl. Cíl stanovený pro rok 2030 navíc počítá takřka se zdvojnásobením stávajících výrobních kapacit, přičemž tempo, ve kterém byly v letech 2014 – 2018 do provozu uvedeny nové větrné elektrárny, je nedostatečné. Přístup správních orgánů tak vážně ohrožuje splnění stanovených cílů, neboť příprava investičních záměrů v oblasti výstavby větrných elektráren trvá mnoho let a nelze spoléhat na to, že se je podaří realizovat „na poslední chvíli“.

5. Stejně tak podle žalobkyně nelze akceptovat paušální tvrzení, že v Krušných horách už je větrných elektráren dostatek. Projekty na výstavbu větrných elektráren jsou logicky soustředěny v místech s vhodnými povětrnostními podmínkami, a je tak zřejmé, že v určitých oblastech republiky jich bude výrazně více než v jiných. Neexistují přitom žádné kvóty, jejichž naplnění by znamenalo, že již další výstavba není přípustná. Každý projekt je proto s ohledem na jeho dopady nutno posuzovat individuálně a nelze jej zamítnout (či snižovat jeho význam) pouze z toho důvodu, že v konkrétním kraji se v jiných lokalitách nachází další větrné elektrárny.
6. Za nesprávný žalobkyně označila akcent, který podle ní krajský úřad kladl na to, že jde o soukromý záměr, u něž je podle něj nutno doložit zásadní celospolečenský přínos. Žalobkyně namítla, že rozhodujícím přínosem projektu je ekologická výroba energie a snížení emisí CO₂, na což nemá žádný vliv, jestli projekt realizuje soukromý, či veřejný subjekt. Krajský úřad rovněž měl zcela nesprávně dovozovat, že obec Kryštofovy Hamry již v připravovaném územním plánu s výstavbou větrných elektráren nepočítá, což bylo vyvráceno vyjádřením starosty jmenované obce. Žalovaný sice následně uvedl, že otázka územního plánu nebyla pro rozhodnutí ve věci podstatná, podle žalobkyně však toto dokumentuje přístup správních orgánů, které na straně jedné bagatelizovaly pozitiva záměru a jeho význam, a na straně druhé aktivně vyhledávaly veškeré možné důvody, proč záměr nepovolit. To je ostatně zřejmé i z odkazu žalovaného na vyjádření spolku Meluzína z.s., ze kterého žalovaný vyvodil tak závažný závěr, jakým je konstatování nemožnosti další výstavby v dané oblasti, ačkoli toto vyjádření nebylo podpořeno žádnou odbornou autoritou.
7. K otázce neexistence jiného uspokojivého řešení žalobkyně namítla, že vliv záměru na ptáčí oblast byl podrobně a zcela dostatečně hodnocen v rámci procesu EIA, přičemž v území nedošlo k žádné změně (pouze záměr byl redukován na polovinu), která by odůvodňovala jeho přehodnocení. V případě žluny šedé byl ve stanovisku EIA jakýkoliv negativní vliv zcela vyloučen a v případě tetřívka byl vliv hodnocen jako mírně negativní, ale nebránící realizaci záměru, neboť dotčené území je okrajovou částí definovaného území, na kterém se po několik let již tetřívek nevyskytuje, a podle žalobkyně je nereálnou představou, že by v dohledné době začal využívat území, která nevyužíval ani před deseti lety. Větrné elektrárny navíc mají omezenou životnost, nejde o trvalý zábor území. Není proto racionální tyto plochy pro tetřívka „rezervovat“.
8. Žalobkyně uvedla, že při posuzování, zda je možno projekt realizovat v jiné lokalitě, je třeba zohlednit obtíže, které takové hledání lokality provázejí. Zásadně nesouhlasí s Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

argumentací, že není nutné přihlížet k vlastnickým poměrům, jakož i dalším otázkám, jako je např. dostupnost připojení, stanovisko příslušné obce či existence vhodné transportní trasy. K tomu odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2017, č. j. 2 As 207/2016-49, bod 21, s tím, že ryze teoretická možnost realizace větrné elektrárny v jiné lokalitě podle ní nemůže být důvodem pro neudělení výjimky.

9. Podle žalobkyně se správní orgány rovněž nesprávně vypořádaly s otázkou, zda realizace záměru ovlivní dosažení příznivého stavu ochrany jednotlivých druhů. Dle nejnovějšího biologického hodnocení z roku 2018 je předpokládán negativní vliv na 1 – 2 hnízdních párů chřástala polního, 1 – 2 hnízdních párů křepelky polní a 1 hnízdní pár sluky lesní. U žádného z uvedených druhů tak nedojde k jeho ovlivnění na úrovni celkové populace, která dosahuje 1500 – 1700 párů u chřástala polního, 2000 – 4000 párů u sluky lesní a 20 000 párů u křepelky polní. U chřástala polního a křepelky polní je navíc předpokládáno rušení jednotlivých exemplářů, případně zábor jejich biotopu, nikoliv však jejich zraňování či usmrcování. Vzhledem k minimálnímu počtu jedinců dotčených záměrem a povaze tohoto zásahu je podle žalobkyně vyloučeno, aby došlo ke znemožnění dosažení příznivého stavu těchto druhů. Pakliže správní orgány argumentovaly vlivem na lokální populaci, je jejich rozhodnutí podle žalobkyně v první řadě nepřezkoumatelné, neboť nikterak nevymezují, co se dle jejich názoru touto lokální populací rozumí. Ale ať už by byla za lokální populaci považována populace v Krušných horách nebo i jen v ptačí oblasti Novodomské rašeliniště – Kovářská, je žalobkyně toho názoru, že počet dotčených jedinců je natolik malý, že reálně nemůže zmíněné druhy ohrozit. Uzavřela, že v lokalitě, kterou zvolila, se prioritní druhy, kvůli nimž byla ptačí oblast zřízena (tj. tetřívka obecná a žluna šedá), nevyskytují a z ostatních zvláště chráněných druhů se tam vyskytuje jen velmi malý počet jedinců.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný uvedl, že žalobkyně v žalobě uplatnila ve značné části stejné námitky jako ve správním řízení, se kterými se správními orgány již řádně vypořádaly. Odkázal proto na vydaná rozhodnutí. K rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2017, č. j. 2 As 207/2016-46, žalovaný podotkl, že v něm je kladen důraz na „přiměřenost podmínek“ a zmiňována jsou i negativa výstavby větrných elektráren. Ve správním řízení byla míra dotčení zvláště chráněných druhů živočichů vyhodnocena jako vysoká a zájem na jejich ochraně jako převažující. Ani podle uvedeného rozsudku (viz jeho bod 22) přitom „nelze stavbu větrných elektráren a priori považovat za veřejný zájem [...]“. Zájem na výrobě elektrické energie tedy podle žalovaného nepochybně trvá, opomíjet však nelze taktéž jednoznačný veřejný zájem na ochraně přírody vztahující se ke konkrétní lokalitě zamýšleného zájmu, kterou zde je ptačí oblast.
11. Dále žalovaný uvedl, že hodnocení vlivu na lokalitu neproběhlo standardním způsobem, neboť chybělo oponentní hodnocení autorizovanou osobou, které obvykle bývá součástí posudku. Proces EIA a řízení o výjimkách navíc nelze slučovat, EIA totiž zpravidla hodnotí vliv na zvláště chráněné druhy v obecné rovině a v podmínkách odkazuje na nutnost dořešení jejich ochrany v řízení dle zákona o ochraně přírody. Výstavba dvou místo původně navrhovaných čtyř větrných elektráren má z hlediska zachování potenciálu lokality pro ptačí oblast podle žalovaného srovnatelný negativní vliv. Lokalita bude dotčena výstavbou elektráren, inženýrských sítí a dále i rušením, šumem a stroboskopickým efektem. Argument dočasnosti je lichý. Stavba přitom znamená trvalé vyloučení tetřívky z území minimálně v okruhu 1 km. V zájmu žalobkyně podle žalovaného bylo, aby obhájila, že jí navržená varianta je jediným uspokojivým řešením pro

realizaci záměru. Závěrem zdůraznil, že jde o území ptačí oblasti a druhy silně ohrožené. Kromě možného ovlivnění druhů na úrovni lokálních populací jde navíc i o důležitou migrační trasu oněch druhů. U druhů, u nichž nebyla výjimka povolena, je prokázáno, že se plochám s výstavbou větrných elektráren vyhýbají a dochází ke znatelnému snížení jejich populací ovlivněných výstavbou. U tetřívka je nutno uvažovat i o zachování území s potenciálem být pro něj atraktivním biotopem, neboť právě tento druh je předmětem ochrany této ptačí oblasti a stav jeho populace je dlouhodobě nepříznivý.

Další vyjádření žalobkyně

12. Žalobkyně ve svém vyjádření ze dne 11. 2. 2020, tj. po uplynutí dvouměsíční lhůty dle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), soudu sdělila, že připravuje dokumentaci k prodloužení stanoviska EIA, které soudu zamýšlí předložit jako důkaz. I když půjde o dokumenty, které neexistovaly v době vydání napadeného rozhodnutí, poukázala žalobkyně na to, že jedním ze stěžejních argumentů žalovaného bylo tvrzení, že stanovisko EIA bylo zpracováno nestandardně, a proto z něj nelze vycházet. Žalobkyně nově zpracovaným posudkem hodlá doložit, že původní stanovisko EIA, se kterým je napadené rozhodnutí v přímém rozporu, bylo správné a že správní orgány v nyní projednávané věci pochybily, pokud se od něj v klíčových bodech odchýlily. Dne 16. 4. 2020 žalobkyně soudu zaslala další vyjádření, ve kterém navrhla provést dokazování aktualizovaným posouzením dle § 45i zákona o ochraně přírody pro projekt VTE Přísečnice.

Vyjádření osob zúčastněných na řízení

13. Spolky Přátelé přírody Krušných hor, z. s., a Krušno z.s. soudu pouze sdělily, že budou uplatňovat práva osob zúčastněných na řízení.

Posouzení věci soudem

14. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobkyně s tímto postupem výslovně souhlasila a žalovaný soudu do dvou týdnů od doručení výzvy nesdělil svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byl ve výzvě výslovně poučen, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
15. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
16. Soud nejprve považoval za nutné vyjasnit rozsah soudního přezkumu. Námitkou směřující proti závěru žalovaného, podle kterého mělo být stanovisko EIA zpracováno nestandardně, a proto z něj nebylo možné vycházet, se soud nemohl zabývat, jelikož byla uplatněna až po uplynutí lhůty pro podání žaloby dle § 72 odst. 1 s. ř. s. Soud v případě této námítky neseznal, že by rozvíjela jiný, včas uplatněný žalobní bod. Z tohoto důvodu

soud neprovedl s touto námitkou související navrhovaný důkaz aktualizovaným posouzením dle § 45i zákona o ochraně přírody pro projekt VTE Přísečnice.

17. Zároveň však soud považuje za potřebné zdůraznit, že ačkoli žalovaný proces EIA zmínil ve svém vyjádření k žalobě, stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí není součástí předložené spisové dokumentace a ani z něj správní orgány podle odůvodnění vydaných rozhodnutí nevycházely. Krajský úřad ve svém rozhodnutí zmínil pouze práci uplatněnou žalobkyní v procesu EIA (Volf, O.: Park větrných elektráren – lokalita Přísečnice, 2009) s tím, že již není aktuální pro posouzení vlivu umístění záměru právě v ptačí oblasti s předmětem ochrany tetřívkem obecným a žlutou šedou a jejich biotopy, neboť vychází z dat starých deset a více let; s takovýmto názorem zdejší soud souhlasí.
18. Soud se dále zabýval námitkami žalobkyně, ve kterých rozporovala závěry správních orgánů o existenci veřejného zájmu na straně žadatele (tj. žalobkyně), jeho naléhavosti a převahou nad zájmem ochrany přírody a otázkou neexistence jiného uspokojivého řešení.
19. Ze spisové dokumentace soud zjistil – a vyplývá to ostatně i z tvrzení účastníků –, že na plochu dotčenou realizací záměru větrné elektrárny Přísečnice, která má být postavena v ptačí oblasti Novodomské rašeliniště – Kovářská, byly v době vydání rozhodnutí krajského úřadu vázány minimálně tyto druhy zvláště chráněných druhů živočichů: křepelka polní (*Coturnix coturnix*), chřástal polní (*Crex crex*), sluka lesní (*Scolopax rusticola*), čmeláci (*Bombus* sp.), koprník štetinolistý (*Meum athamanticum*) a otakárek fenyklový (*Papilio machaon*). Předmětem ochrany podle práva Evropských společenství přitom byly všechny uvedené druhy ptáků. Podstatou podané žaloby je otázka, zda v daném případě byly naplněny podmínky pro povolení výjimky z ochrany těchto zvláště chráněných živočichů podle § 56 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o ochraně přírody.
20. Podle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a § 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah, orgán ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany. V pochybnostech o škodlivosti zamýšleného zásahu lze požádat o poskytnutí předběžné informace podle správního řádu.
21. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tohoto zákona výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů lze povolit v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí.
22. K tomu je třeba uvést, že jakkoli v případě zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, právní úprava v druhé větě § 56 odst. 1 zákona stanoví další, přísnější podmínky (*neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany*), tento rozdíl je do jisté míry stírán tím, že součástí vyhodnocení převažujícího veřejného zájmu by mělo být i posouzení existence jiného uspokojivého řešení (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 6 As 8/2010-323, publ. pod

č. 2593/2011 Sb. NSS, a ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 As 65/2012-161, publ. pod č. 2879/2013 Sb. NSS).

23. Podle § 45g zákona o ochraně přírody dále platí, že povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona pro evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškozování přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona, nestanoví-li § 45i jinak.
24. Z § 56 zákona o ochraně přírody vyplývá v první řadě nutnost určení, vyhodnocení a následného poměření kolidujících veřejných zájmů, a to zájmu ochrany přírody a jiného veřejného zájmu spojeného se záměrem žadatele. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 8. 2012, č. j. 9 As 30/2012-88, publ. pod č. 7317/2012 Sb. NSS, uvedl, že „*pouze v případě, že správní orgán shledá existenci veřejného zájmu, lze posoudit, zda tento zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody a zda jsou splněny i další podmínky v podobě neexistence jiného uspokojivého řešení a udržení populace daného druhu v příznivém stavu z hlediska ochrany*“ (obdobně též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2015, č. j. 10 As 2/2015-251, publ. pod č. 2030/2015 Sb. NSS). Jakkoli došlo ke změně posuzované právní úpravy (jiný veřejný zájem již nemusí nad zájmem ochrany přírody převažovat „výrazně“), tento soud se s podstatou citovaného závěru plně ztotožňuje.
25. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 As 73/2015-40, publ. pod č. 3343/2013 Sb. NSS, je konstatováno, že „*...Nejvyšší správní soud již dříve dovodil, že v řízení o povolení výjimky ze zákonných zákazů podle § 56 zákona o ochraně přírody leží důkazní břemeno na žadateli a ten tedy musí předložit přesvědčivé podklady prokazující splnění výše vyjmenovaných podmínek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. srpna 2012 č. j. 9 As 30/2012-88), což potvrzuje i odborná literatura (srov. Prchalová, J. Zákon o ochraně přírody a krajiny a NATURA 2000, 2. vydání, Linde Praha, 2010, str. 184)*“.
26. Bylo proto na žalobkyni, aby tvrdila a navrhovala důkazy k prokázání existence a převahy v první řadě tvrzeného veřejného zájmu na realizaci větrné elektrárny Přísečnice nad zájmem na nedotčení lokality z hlediska ochrany populací zvláště chráněných živočichů a ptačí oblasti (k tomu také viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2015, č. j. 8 As 91/2014-37, publ. pod č. 314/2015 Sb. NSS, a ze dne 23. 8. 2012, č. j. 9 As 30/2012-88, publ. pod č. 7317/2012 Sb. NSS). V žádosti ze dne 21. 12. 2017 žalobkyně v tomto směru poukazovala především na přínos obnovitelných zdrojů pro životní prostředí, kdy oproti výrobě elektřiny z jiných zdrojů díky nim dochází ke snižování emisí oxidu uhličitého a dalších látek, které jsou příčinou změny klimatu. Právě změna klimatu přitom bude mimo jiné příčinou i velmi vážných zásahů do biotopů a životních podmínek většiny živočišných a rostlinných druhů včetně těch zvláště chráněných. Argumentaci uvedenou dále v žádosti žalobkyně následně zčásti zopakovala, resp. aktualizovala i v žalobě (viz body 3 – 5 odůvodnění tohoto rozsudku). Realizace VTE Přísečnice podle žalobkyně směřuje k naplnění Národního akčního plánu pro energii z obnovitelných zdrojů, cílů deklarovaných v rámci státní energetické politiky České republiky i závazků plynoucích z členství v Evropské unii.
27. Při posouzení otázky existence veřejného zájmu na straně žalobkyně krajský úřad přisvědčil žalobkyni v tom, že s výstavbou větrných elektráren je spojen veřejný zájem na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů a s tím související snižování oxidu

uhličitěho. Uvedl též, že u privátního záměru komerčního charakteru lze případný veřejný zájem na jeho realizaci stavět pouze na zásadním celospolečenském užtku v sociální a ekonomické oblasti. Realizací záměru se podle něj sníží hodnota území, změní ráz krajiny a přítomnost větrných elektráren negativně ovlivní migrační prostupnost území pro druhy využívající údolí vodních toků jako potravní a rozmnožovací biotopy. U křepelky polní, chřástala polního a sluky lesní konstatoval jejich klesající početnost v důsledku výstavby větrných elektráren. Dotčené území pro ně přitom je rozhodující z hlediska rozmnožovacího či potravního, dotčeny budou i dlouhodobým provozem větrných elektráren. Upozornil též na tetřívka obecného a žlunu šedou, tedy druhy, kvůli kterým byla v místě vymezena ptačí oblast. Veřejný zájem na ochraně přírody proto u zmíněných druhů podle krajského úřadu výrazně převyšuje zájem na výstavbě větrných elektráren.

28. Vycházel dále z toho, že v blízkosti plánované výstavby VTE Přísečnice se již nacházejí dva větrné parky (více než dvě desítky větrných elektráren), které napomáhají k plnění Národního akčního plánu z hlediska obnovitelných zdrojů energie, jehož cíle pro rok 2020 budou naplněny, a z toho, že v Krušných horách v Ústeckém kraji jsou nainstalovány větrné elektrárny o výkonu představujícím 27,2 % výkonu z celé České republiky a že dohromady je v Krušných horách umístěno 32,4 % výkonu větrných elektráren z celé ČR. Uzavřel, že z hlediska plnění Národního akčního plánu i proporcionality plnění koncepčních zdrojů energie je větrná energetika v Krušných horách využívána dostatečně, realizace záměru proto nesplňuje podmínku naléhavosti. Zabýval se rovněž souladem záměru s územním plánem dotčené obce Kryštofovy Hamry.
29. Ohledně naplnění podmínky spočívající v neexistenci jiného uspokojivého řešení pro realizaci jejího záměru žalobkyně ve své žádosti odkázala na vymezené cíle, resp. Národní akční plán, kterého lze docílit pouze výstavbou odpovídajícího počtu větrných elektráren. Ty přitom pro své fungování vyžadují specifické podmínky, přítomné převážně v horských oblastech; vhodných lokalit je tedy omezené množství.
30. Krajský úřad k otázce neexistence jiného uspokojivého řešení uvedl, že Ministerstvo životního prostředí ve své metodice z roku 2018 mezi oblasti, v nichž není výstavba větrných elektráren vhodná, zařadilo i vymezené ptačí oblasti. Žádný z dokumentů předložených žalobkyní se však nevěnuje aktuálnímu vlivu umístění záměru právě v ptačí oblasti s předmětem ochrany tetřívkem obecným a žlunou šedou a jejich biotopy, ačkoli žalobkyně v tomto směru byla vyzvána. Práce uplatněná v procesu EIA (Volf, O.: Park větrných elektráren – lokalita Přísečnice, 2009) vychází z dat starých 10 a více let. U křepelky polní, chřástala polního a sluky lesní krajský úřad nakonec popsal riziko ovlivnění lokálních populací, které jsou závislé převážně na dostupnosti údolí drobných vodotečí. Za rozhodující považoval udržení migrační prostupnosti mezi drobnými vodotečí na severní a jižní straně lokality, se kterým je záměr v rozporu.
31. Žalobkyně proti výroku A) prvostupňového rozhodnutí podala včasné odvolání, jehož součástí bylo vyjádření starosty obce Kryštofovy Hamry Bc. Františka Henzla, který nesouhlasí s tvrzením krajského úřadu v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, podle kterého v současné době probíhá proces zpracování nového územního plánu obce, kde v návrhu již nejsou v dotčené lokalitě vymezeny plochy pro větrné elektrárny. Záměr podle něj je plně v souladu s platným územním plánem.
32. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ztotožnil s posouzením krajského úřadu. K posouzení otázky veřejného zájmu na straně žalobkyně a jeho naléhavosti konstatoval, že realizace projektu by podle něj mohla být přínosem pro plnění závazku ohledně dosažení podílu obnovitelných zdrojů na výrobě elektrické energie k roku 2030, díky

průběžnému plnění plánu však tento cíl v současnosti nelze hodnotit jako naléhavý, tím spíše když jde o výstavbu a provoz větrných elektráren v primárně nevhodném prostředí ptačí oblasti. Žalovaný dále korigoval část odůvodnění týkající se posouzení souladu záměru s územním plánem obce Kryštofovy Hamry, když konstatoval, že územní plán obce Kryštofovy Hamry nebyl dosud uveden do souladu s nadřazenými dokumentacemi, tj. Zásadami územního rozvoje Ústeckého kraje a Politikou územního rozvoje ČR. Podle částí územního plánu, které jsou v rozporu s územně plánovací dokumentací vydanou krajem nebo s politikou územního rozvoje, což je mimo jiné problematika větrných elektráren, tak v současné době nelze rozhodovat. Žalovaný se však ztotožnil se závěrem krajského úřadu, že záměr je v rozporu s územně plánovací dokumentací, a současně uvedl, že pro projednávanou věc nejde o zásadní otázku, která by výrazněji ovlivnila samotné rozhodnutí ve věci výjimky. Zvažovány pouze byly všechny případné souvislosti. Na straně 11 napadeného rozhodnutí se pak žalovaný podrobně zabýval a odůvodnil nutnost i do budoucna chránit potenciál ptačí oblasti z hlediska ochrany tetřívka obecného, ačkoli jeho aktuální stav není příznivý, což může být zapříčiněno právě i výstavbou a provozem větrných elektráren. S touto potřebou je zmenšení biotopu či případného biotopu tohoto zvláště chráněného druhu a budování překážek s následkem zhoršení či vyloučení migrace v přímém rozporu.

33. Ohledně existence jiného uspokojivého řešení žalovaný konstatoval, že bylo prioritou žalobkyně, aby obhájila, zda je jediným uspokojivým řešením výstavba větrných elektráren v území pro výstavbu primárně nevhodném – v ptačí oblasti zřízené za účelem ochrany zvláště chráněných druhů.
34. K jednotlivým počtům dotčených jedinců žalovaný doplnil, že samotná biologická hodnocení dodaná žalobkyní se v počtu potenciálně dotčených párů liší. V hodnocení z července 2017 žalobkyně uvedla 2 – 3 páry chřástala, 1 – 2 páry křepelky, sluku pravidelně na tahu v počtu 2 – 5 exemplářů. V roce 2018 byly sledovány 1 – 2 páry chřástala, 1 – 2 páry křepelky, 1 – 3 exempláře sluky. Ve srovnání s biologickým hodnocením lokality výstavby větrného parku Přísečnice z února 2009 došlo v lokalitě záměru k poklesu četnosti populací předmětných druhů. Celkové počty v průběhu let kolísají, přesné počty ani známy nejsou, jde pouze o odhady celkových republikových počtů a zároveň zřejmě o horní hranice počtu. Nelze tedy bagatelizovat význam lokální populace navíc v chráněné ptačí oblasti, která byla za účelem ochrany právě těchto zvláště chráněných druhů zřízena, s odůvodněním, že ohrožení této lokální populace nebude mít vliv na ochranu tohoto zvláště chráněného druhu v rámci celé České republiky. Nezbytné je chránit každou lokální populaci.
35. Soud shrnuje, že jde-li o podmínku prokázání jiného veřejného zájmu, správní orgány přisvědčily žalobkyni v tom, že s výstavbou větrných elektráren je spojen veřejný zájem na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů a s tím související snižování oxidu uhličitého. Tzv. jiný veřejný zájem na její straně tedy shledaly. Nepřisvědčily však tomu, že by v případě výstavby a s tím logicky souvisejícího provozu dvou větrných elektráren v ptačí oblasti šlo o zájem naléhavý a že by převážil nad zájmem ochrany přírody představovaným zájmem na ochraně zvláště chráněných druhů ptáků a zachováním celistvosti ptačí oblasti. Zabývaly se přitom námitkami žalobkyně a uspokojivě vysvětlily, že ačkoli by realizace projektu mohla být přínosem z hlediska plnění závazku ohledně dosažení podílu obnovitelných zdrojů na výrobě elektrické energie k roku 2030, nelze tento cíl v současné době hodnotit jako naléhavý a zejména není třeba jej „naléhavě“ řešit výstavbou větrných elektráren v primárně nevhodném prostředí ptačí oblasti a zároveň v místě, které již přímo je (v blízkém okolí se nachází více než dvě desítky větrných

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

elektráren; nebylo tak argumentováno jen tím, že se větrné elektrárny už „nachází na jiném místě v kraji“ – viz bod 5. odůvodnění tohoto rozsudku) provozem větrných elektráren nadměrně zatíženo. Rovněž dostatečně popsaly důsledky, které by realizace záměru měla z hlediska předmětů ochrany přírody, a i v tomto směru lze na odůvodnění jejich rozhodnutí odkázat.

36. Jde-li o žalobkyní zpochybňovaný akcent, který měl být k její tíži kladen na to, že její záměr je soukromého charakteru, žalovaný (v prvostupňovém rozhodnutí) ani soud (v obou správních rozhodnutích) neshledal, že by žalobkyni byla při posuzování záměru, resp. jiného veřejného zájmu na její straně namítaná skutečnost kladená k tíži. Žalobkyně ostatně konkrétní dopad části odůvodnění prvostupňového rozhodnutí („*u privátního záměru komerčního charakteru lze případný veřejný zájem na jeho realizace stavět pouze na zásadním celospolečenském užitku v sociální a ekonomické oblasti*“) do své právní sféry ani netvrdila.
37. Odůvodnění krajského úřadu týkající rozporu záměru s územním plánem obce Kryštofovy Hamry bylo následně korigováno žalovaným, jehož posouzení dané věci již žalobkyně v žalobě nenapadla, ačkoli i on se ztotožnil se závěrem, že stavba větrných elektráren (záměr) je v rozporu s územně plánovací dokumentací. Soud tak pouze poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2017, č. j. 2 As 83/2017-53, podle kterého v obdobné věci „*žalovaný nepochybil, když v odůvodnění svého rozhodnutí kladl důraz na argumentaci ohledně nesouladu záměru s územním plánem, neboť jestliže byl v daném případě konstatován rozpor s územním plánem, představoval tento objektivní překážku umístění záměru stěžovatelky, která vyloučila možnost jeho realizace. Další poměrování veřejného zájmu plynoucího z využívání obnovitelné energie proti zájmu na ochraně přírody bylo v daném případě bezpředmětné, neboť dotčená stavba vůbec nemohla vzniknout z důvodu rozporu s jiným veřejným zájmem, a sice na uspořádání území a jeho využití způsobem předvídaným územním plánem*“.
38. Pro úplnost soud dodává, že žalovaný svůj závěr o nevhodnosti výstavby dalších větrných elektráren v daném místě nezaložil na vyjádření spolku Meluzína z.s., ale primárně na nikým nezpochybněné skutečnosti, že v lokalitě záměru, resp. v jejím blízkém okolí se již v současné době nacházejí dva větrné parky s více než dvěma desítkami větrných elektráren. Vyjádření spolku zjevně uvedl pouze proto, že na tuto skutečnost rovněž poukazovalo.
39. Ke splnění podmínky neexistence jiného uspokojivého řešení soud považuje za stěžejní, že žalobkyně v tomto směru nic konkrétního netvrdila, tedy – jak přílehavě poukázal žalovaný – neuvedla žádný konkrétní důvod a neobhájila, proč má být jediným uspokojivým řešením jejího záměru výstavba dvou větrných elektráren v území pro výstavbu primárně nevhodném – v ptačí oblasti zřízené za účelem ochrany zvláště chráněných druhů. Ani tato podmínka tak nebyla ze strany žalobkyně splněna.
40. Soud dodává, že v obecném duchu lze konstatovat, že povinnost zkoumat v řízení o povolení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody jiné možné podoby (varianty) záměru je limitována tím, že se musí jednat o varianty reálné a uskutečnitelné, které mohou představovat menší zásah do zájmů chráněných tímto zákonem. Povinnost prokázat, že taková varianta existuje, a tudíž je namístě, aby byla v daném řízení zkoumána, nesou podle názoru soudu správní orgány. To vyplývá jednak z negativní důkazní teorie, když žadatel logicky nemůže prokázat, že taková varianta neexistuje, a jednak z principů dobré správy včetně případné poučovací povinnosti správního orgánu a výzvy k odstranění vad žádosti v případě, že žadatel nepředložil tvrzení a podklady

potřebné pro povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody (podrobněji viz rozsudek tohoto soudu ze dne 24. 4. 2018, č. j. 15 A 21/2016-174). Jak již ale bylo řečeno, žalobkyně v tomto směru ani neuvedla žádné tvrzení, kterými by se správní orgány mohly dále zabývat, a nenamítala ani žádné porušení procesních povinností na straně správních orgánů.

41. S ohledem na nesplnění výše uvedených podmínek potřebných pro povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody (kdy zapotřebí je kumulativně splnit všechny zákonem stanovené podmínky) soud považoval za nadbytečné zabývat se i posouzení toho, zda realizace záměru ovlivní dosažení či udržení příznivého stavu jednotlivých druhů z hlediska ochrany.
42. Žalobu soud vyhodnotil v rámci uplatněných žalobních bodů jako zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
43. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, a ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
44. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť podle § 60 odst. 5 s. ř. s. má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil, a v předmětném řízení nebyly soudem osobám zúčastněným na řízení uloženy žádné povinnosti. S ohledem na zavedenou praxi krajských soudů a Nejvyššího správního soudu (srov. např. jeho rozsudek ze dne 19. 8. 2016, č. j. 4 As 56/2016-53, ze dne 14. 5. 2015, č. j. 3 As 85/2015-8, ze dne 24. 2. 2016, č. j. 3 As 220/2015-49, ze dne 16. 12. 2015, č. j. 4 As 223/2015-43, ze dne 6. 10. 2015, č. j. 8 As 171/2014-67, nebo ze dne 6. 8. 2015, č. j. 10 As 43/2015-49) soud v dané situaci nezahrnul vypořádání nákladů řízení osob zúčastněných na řízení do výroku a zabýval se jím toliko v odůvodnění tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 19. dubna 2022

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus, v. r.
předseda senátu